

Jaarverslag duurzaamheid 2025

Prinsenstichting, Silverein & Zideris

Samen werken we aan een toekomstbestendige zorg

Juli 2026

Zorggroep De Opbouw | Zorg voor ouderen en mensen met een verstandelijke beperking.

Voorwoord

De Opbouw

Beste lezer,

Zorg voor mens en milieu is de drijfveer van ons allemaal. Duurzaamheid gaat niet alleen over het verminderen van onze impact op het klimaat, maar vooral over het creëren van een gezonde, leefbare en toekomstbestendige omgeving voor cliënten, medewerkers en de samenleving als geheel.

Als zorgorganisaties dragen Prinsentichting, Silverein en Zideris, samen Zorggroep De Opbouw, een belangrijke maatschappelijke verantwoordelijkheid. De gevolgen van klimaatverandering raken de gezondheid en het welzijn van mensen direct. Tegelijkertijd staan we voor de uitdaging om de zorg toegankelijk, betaalbaar en van hoge kwaliteit te houden voor huidige en toekomstige generaties. Verduurzamen is daarom geen keuze, maar een noodzakelijk onderdeel van goede zorg.

Sinds 2018 werken onze organisaties structureel aan het verduurzamen van onze gebouwen, bedrijfsvoering en dienstverlening. Daarbij richten we ons niet alleen op het terugdringen van onze CO₂-uitstoot en het verantwoord omgaan met grondstoffen, maar ook op het bevorderen van gezondheid, welzijn en een prettige leef- en werkomgeving. Duurzaamheid is daarmee nauw verbonden aan onze ambitie om een aantrekkelijke werkgever te zijn en te blijven voor huidige en toekomstige medewerkers.

In dit duurzaamheidsjaarverslag laten wij zien welke stappen wij in 2025 hebben gezet, welke resultaten wij hebben bereikt en waar we nog uitdagingen zien. Transparantie over onze voortgang helpt ons om te blijven leren, verbeteren en verantwoording af te leggen over de keuzes die wij maken.

De verduurzaming van de zorg is een maatschappelijke opgave die we alleen samen kunnen realiseren. Daarom zijn wij trots op de inzet en betrokkenheid van iedereen die hieraan bijdraagt, binnen en buiten onze organisaties.

Met veel gedrevenheid en plezier blijven wij ook de komende jaren werken aan deze belangrijke maatschappelijke opgave.

Wij wensen u veel leesplezier bij het duurzaamheidsjaarverslag 2025 van Prinsentichting, Silverein en Zideris.

Inleiding

Binnen onze zorgorganisatie staat duurzame zorg centraal: zorg die niet enkel gericht is op vandaag, maar ook rekening houdt met de leefomgeving van de toekomst.

In 2023 heeft Zorggroep De Opbouw de Green Deal 3.0 ondertekend en daarmee het commitment afgegeven om stappen te zetten richting een toekomstbestendige organisatie en zo ons steentje bij te dragen aan de verduurzaming van de zorg in Nederland.

Zodoende is de **visie** van de zorgorganisaties als volgt: de zorgorganisaties willen een onomkeerbare transformatie naar duurzame zorgverlening en bedrijfsvoering realiseren, zodat huidige en toekomstige generaties kunnen worden voorzien van kwalitatief goede zorg.

Als samenleving hebben we allen de opgave om te werken aan toekomstbestendigheid, aan zorg voor de aarde en zorg voor de mens. Dat betekent dat wij ons als zorggroep, met zowel de focus op de Gehandicaptenzorg als de Ouderenzorg, ook iedere dag inzetten voor de gezondheid en het welzijn van onze mensen. Tegelijkertijd zijn we bewust van de impact die wij als zorg hebben op het milieu; we gebruiken energie in onze gebouwen en gebruiken materialen ten behoeve van de zorg en de bedrijfsvoering daaromheen. Daarmee stoten we emissies uit en produceren we afval. Dit beïnvloedt het klimaat en onze gezondheid.

Dit is de zorg-klimaat paradox: zorgen voor gezondheid en welzijn van de mens en tegelijkertijd belasten we daarmee het milieu. Deze paradox willen we, met elkaar, om gaan draaien door middel van het verduurzamen van de organisatie.

Daarmee hebben de zorgorganisaties de **missie** zorgverlening en bedrijfsvoering te creëren waarbij de negatieve impact op klimaat en milieu beperkt wordt, en positieve impact op cliënten, medewerkers en medemensen bevorderd wordt.

Met dit verslag blikken we terug op het afgelopen jaar en de stappen die we met onze cliënten, medewerkers en ketenpartners hebben ondernomen richting een duurzamere zorg.

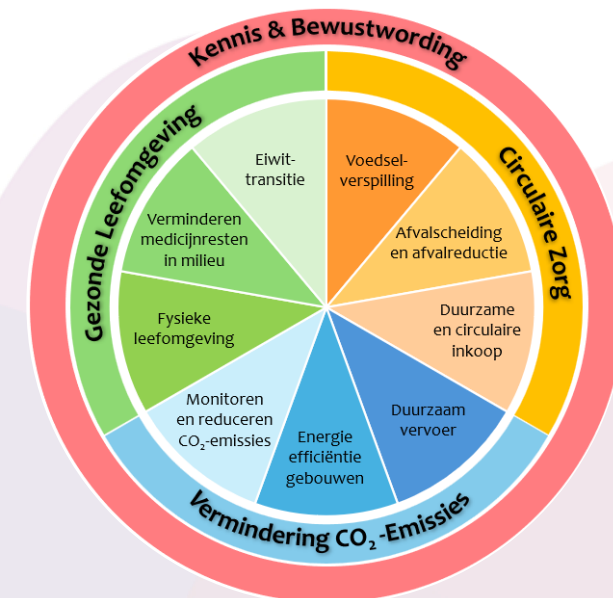
Strategische koers vooruit

Ter borging van de duurzame ambities van de zorggroep is er in 2022 een duurzaamheidsbeleid opgesteld voor de periode 2023-2025, waarin de thema's uit de Green Deal zijn gespiegeld. Met het aflopen van de beleidsperiode is afgelopen jaar hard gewerkt aan een nieuw strategisch kader voor de periode 2026-2028, waarmee enerzijds meer focus is gecreëerd en anderzijds de thema's uit de Green Deal en de verwachtingen vanuit zorgverzekeraars en -kantoren geborgd blijven. Tegelijkertijd bereiden de zorgorganisaties zich momenteel voor om in 2028 gecertificeerd te zijn aan de hand van de Milieuthermometer Zorg.

Met het oog op de toekomst, ook in het kader van de verzelfstandiging van de zorgorganisaties, is er bewust voor gekozen middels dit jaarverslag te rapporteren aan de hand van de pijlers en thema's uit het duurzaamheidsbeleid 2026-2028. Duurzaamheid staat immers gelijk aan toekomstbestendigheid en daarmee hopen we met dit verslag enerzijds terug te blikken op het afgelopen jaar door te laten zien wat we hebben bereikt en waar onze uitdagingen liggen. Anderzijds, ten tijde van de ontvlechting van de zorggroep, voelen we ook de noodzaak dit te doen met een visie vooruit. Dat is dan ook de reden dat we terugblikken aan de hand van de pijlers en thema's uit nieuwe strategie, die als rode lijn in het jaarverslag gebruikt worden.

De Opbouw

Figuur 1: Strategisch kader duurzaamheid

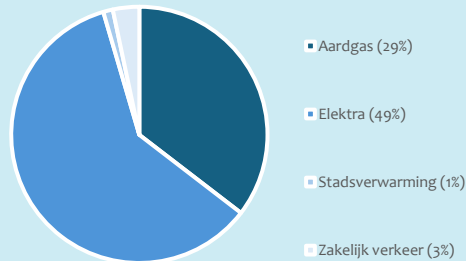
Vermindering CO₂-emissies

Bij de zorgorganisaties hebben we de ambitie om onze emissies te monitoren en te verminderen, waarmee we de negatieve gevolgen ervan op het klimaat beperken, de uitstoot van ons energieverbruik uit vastgoed minimaliseren en duurzaam vervoer aanmoedigen.

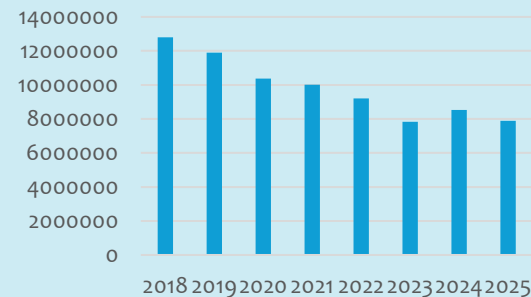
CO₂-uitstoot

Doel: Onze CO₂-uitstoot is in 2030 met 55% gereduceerd ten opzichte van 2018

De grootste bron van onze directe CO₂-uitstoot (scope 1 en 2) komt voort uit het energieverbruik van onze gebouwen. Hieronder vallen het gebruik van elektriciteit, aardgas en stadsverwarming. Sinds 2018 monitoren we deze uitstoot jaarlijks en krijgen tevens steeds betere inzichten middels het integrale duurzaamheid dashboard (zie casus rechts). Over de afgelopen jaren zien we een gestage daling van onze emissies. In 2025 bedroeg onze uitstoot 7.880 ton CO₂: een afname van 38,45% ten opzichte van 2018.

Figuur 2: CO₂-footprint Scope 1 en Scope 2 van de zorgorganisaties 2025

Figuur 3: CO₂-uitstoot (in kg CO₂) uit vastgoed van de zorgorganisaties 2018-2025

Integraal duurzaamheid dashboard

Duurzaamheid raakt bijna alle afdelingen van de organisatie en de relevante data komt zodoende uit een veelvoud van bronnen. Om duurzaamheid steeds meer als integraal onderwerp te kunnen aansnijden en de CO₂ impact te berekenen van verschillende activiteiten – ook in relatie tot elkaar – zijn we met onze partner, Vakna, een management- en sturingsdashboard gaan ontwikkelen. Naast de afval- en energiedata zijn ook onze mobiliteitsdata gekoppeld aan onze vastgoeddata. Middels dit dashboard kunnen we makkelijker rapporteren en tegelijkertijd halen we waardevolle inzichten op door locaties met elkaar te kunnen vergelijken.

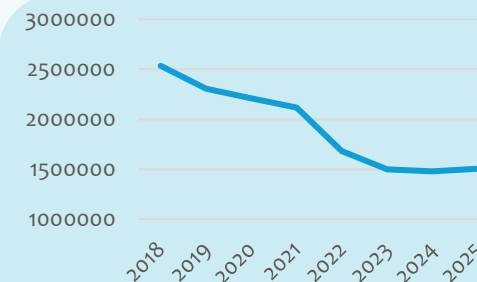

Figuur 4: momentopname duurzaamheid dashboard

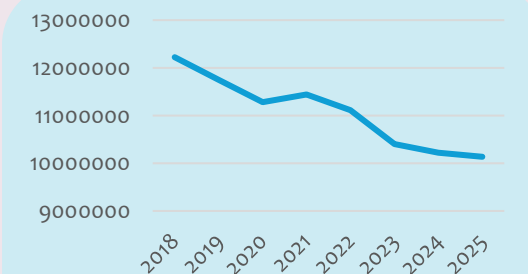
Het voornemen is om het dashboard in de komende jaren verder uit te breiden met bijvoorbeeld inkoopdata, om aan de hand daarvan verdere integrale inzichten op te doen.

Om onze uitstoot verder terug te dringen hebben we in 2025 verschillende maatregelen genomen. Zo vervangen we stapsgewijs conventionele verlichting door LED-verlichting, investeren we in isolatie en verduurzamen we onze vastgoedportefeuille middels renovatie- en nieuwbouwprojecten. Daarnaast bestaat voor komend jaar 30% van de door ons ingekochte elektriciteit uit Nederlandse groene stroom. Ook besteedden we aandacht aan bewustwording en gedragsverandering door deelname aan de campagne Zorg voor Energie.

Deze maatregelen zijn opgenomen in onze CO₂-routekaart, waarmee we toewerken naar de doelstelling van 55% CO₂-reductie in 2030. De uitstoot uit scope 3 – waaronder uitstoot van leveranciers en ingekochte producten – is nog niet volledig inzichtelijk. De komende jaren zullen we samen met onze ketenpartners deze uitstoot steeds beter in kaart brengen.

Figuur 5: verbruik gas (in m³) en stadsverwarming van vastgoed (in GJ) per jaar

Figuur 6: verbruik elektra van vastgoed (in kWh) per jaar

Vermindering CO₂-emissies

Energie efficiëntie gebouwen

Doel: In 2030 hebben de zorgorganisaties gezamenlijk, op portefeuilleniveau, een WEii-score van maximaal 120 kWh/m²

Naast onze CO₂-doelstelling vinden we het belangrijk om de energieprestaties van onze gebouwen op een objectieve manier inzichtelijk te maken en te verbeteren. Daarom is in 2025 besloten om de WEii-score (Werkelijke Energie-intensiteit indicator) als organisatie brede standaard te hanteren.

De WEii-score maakt het mogelijk om gebouwen onderling te vergelijken op basis van het daadwerkelijke energieverbruik. Daarmee ontstaat beter inzicht in welke locaties vooroplopen en waar extra verduurzamingsmaatregelen nodig zijn. In 2025 is de WEii-score (simpel) op portefeuilleniveau 143 kWh/m².

Duurzaam renoveren bij Daelhoven

Bij de renovatie van locatie Daelhoven in Soest van Silverein is in 2025 een belangrijke stap gezet richting een energiezuiniger gebouw. Voor dit project is een DUMAVA-subsidie verkregen waarmee wordt geïnvesteerd in onder andere warmtepompen en PVT-panelen. Door deze maatregelen wordt niet alleen het energieverbruik verminderd, maar wordt ook de CO₂-uitstoot van de locatie structureel verlaagd.

Daarnaast is er afgelopen jaar een DUMAVA-subsidie verkregen voor de Silverein locatie Molenschot en de Zideris locatie Dolderseweg. Ook is er de ambitie om komend jaar gebruik te maken van de regeling voor renovatieprojecten bij Zideris en Prinsensichting.

Figuur 7: impressie eindoplevering project Daelhoven

Elektrificatie wagenpark Silverein en Zideris

Silverein en Zideris hebben in 2025 de eerste stappen gezet richting een geëlektrificeerd wagenpark door te investeren in nieuwe EVs. Daarmee zetten beide organisaties een stap in het terugdringen van de uitstoot uit mobiliteit. Door bij vervanging van voertuigen nadrukkelijk te kijken naar duurzame alternatieven werken we stap voor stap toe naar een emissiearm wagenpark. Niet alleen belangrijk voor de voertuigen in eigen beheer, maar ook voor de leaseauto's en ander woon-werkvervoer. In 2026 stellen we een mobiliteitsplan op waarmee we duurzaam vervoer verder aanmoedigen.

Figuur 8: een van de nieuwe EVs van Silverein

Duurzaam vervoer

Doel: X%* minder CO₂-uitstoot in 2030 t.o.v. 2024 uit mobiliteit

In 2025 hebben we onze uitstoot uit mobiliteit inzichtelijk gemaakt. Uit de analyse blijkt dat onze medewerkers in 2024 gezamenlijk ruim 16,9 miljoen kilometer hebben afgelegd; ongeveer 425 rondjes om de aarde. De totale uitstoot als gevolg van deze vervoersbewegingen bedroeg 1.999 ton CO₂. In 2025 is dat 17,3 miljoen kilometer en een uitstoot van 2.013 ton CO₂. Deze stijging heeft te maken met een groter aantal personeel in loondienst als gevolg van de wet DBA. De kilometers die we maken zijn echter wel duurzamer: een uitstoot van 118,4 gram CO₂/km in 2024 en van 116,3 gram CO₂/km in 2025.

Organisatie	2024			2025		
	Totaal aantal km	CO ₂ -uitstoot (in ton)	Gem. gram CO ₂ /km	Totaal aantal km	CO ₂ -uitstoot (in ton)	Gem. gram CO ₂ /km
Onderst. Diensten	1.157.978	123,2	106,4	1.730.221	184,2	106,5
Prinsensichting	6.529.547	795,6	121,9	6.231.740	729,1	117
Silverein	6.385.116	734,7	115,1	6.562.921	759,9	115,8
Zideris	2.811.059	345,3	122,8	2.791.899	340,3	121,9
Totaal	16.883.700	1.999,1	118,4	17.316.781	2.013,5	116,3

Figuur 9: totaal aantal kilometers en uitstoot per organisatie 2024-2025

Het grootste aandeel van de kilometers is woon-werkverkeer. In 2025 was dit 14,8 miljoen (86%). Daarvan wordt ongeveer 60% afgelegd met een benzineauto. Tegelijkertijd zien we positieve ontwikkelingen. Het aandeel elektrische en hybride voertuigen van onze medewerkers groeit. Ook komt een kwart van de medewerkers lopend of met de fiets naar het werk. In de komende jaren zetten we in op verdere verduurzaming van ons wagenpark en het stimuleren van duurzamer reizen.

Circulaire Zorg

De zorgorganisaties hebben de ambitie zo efficiënt mogelijk gebruik te maken van grondstoffen door duurzaam in te kopen, continu op zoek te gaan naar mogelijkheden voor het vergroten van het aandeel circulaire materialen en het scheiden en verminderen van ons afval, waaronder incontinentiemateriaal en voeding.

Duurzame en circulaire inkoop

Doel: In 2026 stellen we een concreet duurzaam inkoopbeleid op

In 2025 is in samenwerking met de afdeling Inkoop het inkoopbeleid herzien en is duurzaamheid opgenomen als onderdeel van de inkoopcriteria. Zo speelde duurzaamheid een rol bij de aanbesteding van de nieuwe totaalleverancier voor voeding en zijn eerste stappen gezet om duurzaamheid structureel mee te nemen in inkoopbeslissingen. Tegelijkertijd heeft de praktijk laten zien dat het opnemen van duurzaamheid in beleid alleen onvoldoende is om daadwerkelijk andere keuzes te maken. Om de impact van onze inkoop te vergroten, zetten we in 2026 de volgende stap. Daarbij werken we aan concrete duurzaamheidscriteria per inkoopcategorie, richten we doelen met KPI's in en gaan we met onze grootste leveranciers in gesprek over gezamenlijke verduurzaming van de zorg. Daarmee verschuift de focus van beleidsvorming naar uitvoering en meetbare resultaten.

Wasbaar incontinentiemateriaal bij Prinsenstichting

Een afvalscan bij Prinsenstichting liet in 2025 zien dat ongeveer 40% van het restafval bestond uit incontinentiemateriaal. Dat vormde de aanleiding om een pilot te starten met een circulair alternatief voor wegwerpincontinentiemateriaal. De wasbare incontinentiebroeken van Incomaterials kunnen tot wel 200 keer worden gebruikt voordat zij worden vervangen.

Daarmee wordt de hoeveelheid afval aanzienlijk verminderd. Naast de milieuvoordelen draagt het product ook bij aan het comfort en de waardigheid van cliënten. In 2026 wordt de pilot uitgebreid en wordt het wasproces verder geprofessionaliseerd.

Figuur 10: voorbeeldbroek Incomaterials

Besparing verpakking en vervoer met nieuwe zeep

Silverein heeft eind 2025 op verschillende locaties traditionele zeepdispensers vervangen door een duurzamer alternatief. Het systeem van Lesseau werkt met zeep in poedervorm, terwijl traditionele zeep grotendeels uit water bestaat. Door water pas bij het handen wassen toe te voegen is minder verpakkingsmateriaal nodig en neemt het aantal transportbewegingen af. Deze relatief eenvoudige verandering laat zien hoe duurzame inkoop kan bijdragen aan het verminderen van grondstofgebruik en CO₂-uitstoot binnen de dagelijkse bedrijfsvoering.

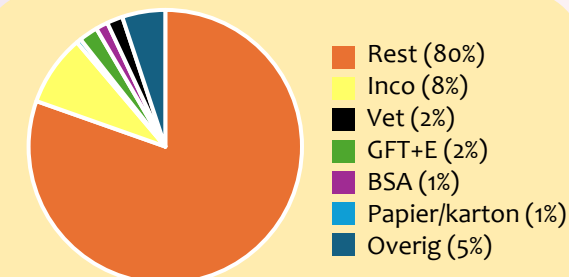

Figuur 11: zeepdispenser van Lesseau

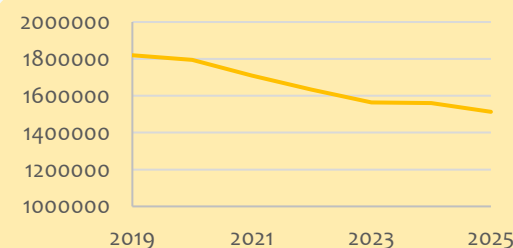
Afvalscheiding en -reductie

Doel: In 2030 is maximaal 25% van het afval 'ongesorteerd restafval'

Afvalscans en analyses laten zien dat bij de zorgorganisaties nog veel waardevolle grondstoffen in het restafval terechtkomen. In 2025 werd ongeveer 20% van het totale afval gescheiden. Daarmee is een eerste basis gelegd, maar is er nog een aanzienlijke opgave om de doelstelling van maximaal 25% restafval in 2030 te behalen. Zodoende zetten we middels de nieuwe strategische koers de komende jaren hard in op hoogwaardige afvalscheiding en zullen alle locaties in 2026 worden voorzien van afvalbakken om in ieder geval plastic te scheiden.

Figuur 13: overzicht van gescheiden afvalstromen van de zorgorganisaties uit 2025

Figuur 12: overzicht van totale hoeveelheid afval van de zorgorganisaties per jaar in kg

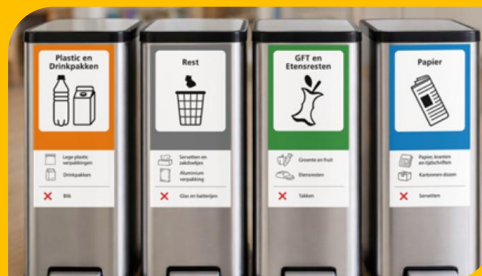
Tegelijkertijd zetten we actief in op afvalvermindering en is ons afval in 2025 vergeleken met 2019 reeds met 17% gereduceerd. Onder andere door efficiënter in te kopen, door met leveranciers verpakkingen te reduceren (zoals het voorbeeld van Lesseau), door het experimenteren met de keten om incontinentiemateriaal te wassen en door deelname aan bewustwordingscampagnes als bijvoorbeeld de Zorg Zonder Afval week.

Circulaire Zorg

Afval scheiden bij Zideris

In samenwerking met PreZero en Boma heeft Zideris in 2025 al haar locaties onderzocht op mogelijkheden voor betere afvalscheiding. Daarbij is gekeken naar de afvalstromen die vrijkomen, de benodigde voorzieningen en de logistieke inrichting van de locaties.

Op basis van deze analyse zijn nieuwe afvalbakken besteld waarmee medewerkers en cliënten verschillende afvalstromen eenvoudiger kunnen scheiden. Naast plastic en drankkartons wordt op diverse locaties ook ingezet op het apart inzamelen van groente-, fruit- en etensresten. Hiermee ontstaat een belangrijke basis om de hoeveelheid restafval de komende jaren aanzienlijk te verminderen.

Figuur 14: afvalbakken voor gescheiden afval bij Zideris

Voedselverspilling

Doel: Aantoonbaar terugdringen voedselverspilling, met maximaal 20%* voedselverspilling t.o.v. totale inkoopvolume in 2030

Uit verschillende afvalscans in 2025 is gebleken dat een aanzienlijk deel van het restafval bestaat uit voedselresten. Deze inzichten hebben geleid tot meer aandacht voor voedselverspilling binnen onze organisatie. Zo zijn samenwerkingen gestart met de Voedselbank en wordt kritischer gekeken naar portiegroottes en voedselstromen. Tegelijkertijd ontbreekt nog voldoende inzicht in waar en waarom voedselverspilling precies ontstaat. Daarom hebben de zorgorganisaties zich in 2025 aangesloten bij het programma Versnelling Voedseltransitie Langdurige Zorg. In 2026 starten we daarnaast een samenwerking met GreenDish om voedselverspilling beter meetbaar te maken, concrete verbetermaatregelen te ontwikkelen en een realistische reductiedoelstelling vast te stellen.

Afvalscans Silverein

Een eerste afvalscan op locatie Sparrenheide van Silverein liet zien dat bijna 40% van het restafval bestond uit groente-, fruit- en etensresten. Terwijl er een grote productiekeuken op locatie aanwezig is, was het afval uit de keuken niet meegenomen in deze scan. Bovengenoemde uitkomst vormde de aanleiding om deel te nemen aan het programma Versnelling Voedseltransitie Langdurige Zorg.

In 2026 wordt samen met GreenDish onderzoek gedaan naar voedselverspilling binnen de productiekeuken van Sparrenheide, waar dagelijks voor bijna 1.000 mensen wordt gekookt. Door inzicht te krijgen in de oorzaken van verspilling kunnen gerichte maatregelen worden genomen om zowel voedselverlies als de bijbehorende milieu-impact te verminderen. Dit zullen we doen in nauw contact met onze nieuwe voedingspartner, Zorgboodschap.

Figuur 15: uit afvalscan Silverein blijkt dat we beter kunnen scheiden

Schoon & Fit week bij Prinsenstichting

Bij Prinsenstichting is afgelopen jaar voor de derde keer op rij de Schoon & Fit week georganiseerd. Een week die in het teken staat van bewegen en zwerfafval opruimen. Bijna tweehonderd collega's en deelnemers aan dagbesteding hebben afgelopen jaar meegedaan. Met veel gezette stappen, opgeruimde buurten en een hoop complimenten van buurtbewoners als resultaat. Sterker nog, voor een aantal deelnemers is het zo goed bevallen dat bewegen en tegelijkertijd zwerfafval opruimen een standaard activiteit van de dagbesteding is geworden!

Figuur 16: een van de teams tijdens de jaarlijkse Schoon & Fit week

Gezonde Leefomgeving

Bij de zorgorganisaties staan cliënten en medewerkers, en zodoende hun gezondheid, centraal en daarom zetten we ons naast meer duurzame en gezonde voeding en het terugdringen van medicatiebelasting op het milieu steeds meer in om de mentale en fysieke gezondheid van onze medewerkers en cliënten te verbeteren.

Eiwittransitie

Doel: Het voedingsaanbod voor personeel en bezoekers bestaat uiterlijk in 2030 uit een verhouding van 40/60 van dierlijke/plantaardige eiwitten en voor cliënten spannen we ons in om te doen wat medisch verantwoord mogelijk is

De verduurzaming van voeding krijgt binnen de zorgsector steeds meer aandacht. Zorgverzekeraars verwachten de komende jaren dat zorgorganisaties hun voedingsaanbod verduurzamen, waarbij de verschuiving van dierlijke naar plantaardige eiwitten een belangrijke rol speelt. In lijn met de Milieuthermometer Zorg hebben de zorgorganisaties daarom de ambitie om in 2030 maximaal 40% dierlijke eiwitten (en minimaal 60% plantaardige eiwitten) aan te bieden aan medewerkers en bezoekers.

Momenteel beschikken we nog niet over voldoende inzicht in de verhouding tussen dierlijke en plantaardige eiwitten binnen ons voedingsaanbod. De samenwerking met Zorgboodschap vanaf 2026 gaat hierin helpen. Enerzijds gaat de samenwerking met onze nieuwe totaalleverancier voor voeding helpen om inzicht te creëren in de huidige stand van zaken. Anderzijds zal deze samenwerking helpen om de komende jaren gezondere en duurzamere voedingskeuzes te maken voor cliënten, medewerkers en bezoekers. Zodoende zetten we in 2026, als onderdeel van de campagne Versnelling Voedseltransitie Langdurige Zorg, samen met GreenDish twee pilots op – een op een woongroep van Prinsentiching en de ander in de productiekeuken van Silverein – om de huidige situatie in kaart te brengen en kansen voor verduurzaming te identificeren.

Voedingsbeleid en actieplan Prinsentiching

Goede voeding is voor iedereen belangrijk, maar voor mensen met een verstandelijke beperking kan gezonde voeding extra bijdragen aan welzijn en gezondheid. Daarom heeft Prinsentiching in 2025 een nieuw beleid voor gezonde en duurzame voeding vastgesteld. Het beleid is gebaseerd op de uitgangspunten 'lekker', 'makkelijk' en 'duurzaam'. Daarbij wordt ingezet op gezonde voeding volgens de Schijf van Vijf en op verduurzaming van het voedingsaanbod in lijn met de Milieuthermometer Zorg en de Green Deal Duurzame Zorg 3.0.

Figuur 17: programma van de campagne 'gezonde voeding'

Met een uitvoeringsplan en communicatiecampagne (zie Figuur 16) wordt in 2026 verder gewerkt aan bewustwording rondom voeding en aan het verduurzamen van het voedingsaanbod voor cliënten, medewerkers en bezoekers.

Medicijnresten

Doel: Zorggroep De Opbouw heeft uiterlijk in 2030 samen met de keten een systematische aanpak ontwikkeld om medicijnresten in het milieu te beperken, onder andere door juiste instructie te geven over terugname en afvoer

Medicijnresten vormen een groeiende belasting voor het milieu. Hoewel een belangrijk deel van deze belasting ontstaat doordat medicijnresten via urine en ontlasting in het afvalwater terechtkomen, kunnen zorgorganisaties ook zelf bijdragen aan het verminderen van onnodige vervuiling. Daarom voelen wij ons verantwoordelijk om zorgvuldig om te gaan met ongebruikte medicatie.

In 2025 zijn we samen met onze apothekers gestart met het verbeteren van de inzameling en afvoer van niet-gebruikte medicijnen. Op verschillende locaties zijn medicijnretourdozen geplaatst, zodat medicatie die niet meer gebruikt wordt veilig kan worden teruggebracht naar de apotheker. Hierdoor wordt voorkomen dat medicijnen bij het restafval terechtkomen of onjuist worden afgevoerd. Tegelijkertijd draagt deze werkwijze bij aan meer bewustwording rondom medicijngebruik en verspilling. In de komende jaren willen we deze aanpak verder uitbreiden en waar mogelijk beter inzicht krijgen in de omvang en oorzaken van medicijnverspilling binnen de zorgorganisaties.

Gezonde Leefomgeving

Medicatie retourbox bij Prinsenchting

In de zomer van 2025 zijn alle locaties van Prinsenchting voorzien van inzamelvoorzieningen voor oude en ongebruikte medicijnen. Middels medicijnretourdozen wordt ongebruikte medicatie verzameld, bijvoorbeeld wanneer medicatie overblijft na een overlijden, vervuild raakt of de houdbaarheidsdatum is verstreken. Vervolgens worden medicijnresten correct afgevoerd aan de hand van duidelijke werkinstructies.

De retourdozen worden wekelijks gelegegd door de apotheker, waarna de medicatie op een veilige en verantwoorde manier wordt verwerkt. Hiermee voorkomen we dat medicijnen onnodig in het milieu terecht komen en dragen we bij aan een zorgvuldige omgang met medicatie. Daarnaast biedt de inzameling op termijn waardevolle inzichten in waar binnen het zorgproces de meeste medicatie verloren gaat en welke mogelijkheden er zijn om verspilling verder terug te dringen.

Medicatie retourbox

Figuur 18: de medicatie retourbox van Prinsenchting

Fysieke leefomgeving

Doel: Uiterlijk 2030 hebben de zorgorganisaties beleid opgesteld op het gebied van klimaatadaptatie en biodiversiteit voor renovatie- en nieuwbouwprojecten, waar biodiversiteit en klimaatadaptatie uitgedrukt zijn in meetbare eenheden, en zijn alle locaties met een bruto vloeroppervlak van minimaal 4.000 m² voorzien van slimme watermeters

De Opbouw

Een gezonde leefomgeving draagt bij aan het welzijn van cliënten, medewerkers en bezoekers. Daarom richten wij ons niet alleen op de gebouwen waarin zorg wordt verleend, maar ook op de terreinen daaromheen en de manier waarop wij omgaan met natuurlijke hulpbronnen. Binnen het thema Fysieke Leefomgeving onderscheiden we drie aandachtsgebieden: biodiversiteit, klimaatadaptatie en watermanagement.

Biodiversiteit

In 2025 stond biodiversiteit nog aan het begin van haar ontwikkeling bij de zorgorganisaties. Bij nieuwbouw-, renovatie- en terreinprojecten zijn kansen benut om natuur meer ruimte te geven, bijvoorbeeld door toepassing van inheemse beplanting en voorzieningen voor insecten. Om biodiversiteit structureel onderdeel te maken van onze werkwijze is het onderwerp in 2025 opgenomen in het duurzaamheidsbeleid. De komende jaren werken we toe naar een meer planmatige en meetbare aanpak.

Biodiversiteit op onze parken

Op de hoofdlocatie van Prinsenchting, Kwadijkerpark, is afgelopen jaar een bloemenlint aangelegd met diverse inheemse bloemsoorten. Deze planten bieden voedsel en leefruimte aan bijen, vlinders en andere bestuivende insecten. Daarmee draagt het project bij aan een aantrekkelijke leefomgeving en versterken van biodiversiteit.

Ook heeft afgelopen jaar de feestelijke opening plaatsgevonden van de beleefstuin op het terrein Cuneraweg, van Zideris. De beleefstuin nodigt uit tot bewegen, (ont)prikkelen van de zintuigen en draagt bij aan biodiversiteit; een mooie groene omgeving met onder andere een wadi, beweegbanken en een insectenhotel.

Figuur 19: bloemenlint en beleefstuin op locatie Kwadijkerpark

Figuur 20: beleefstuin op Cuneraweg

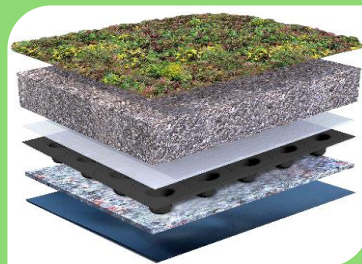
Gezonde Leefomgeving

Klimaatadaptatie

Langdurige hitte, droogte en hevige regenval vragen om gebouwen en terreinen die beter bestand zijn tegen veranderende weersomstandigheden. In 2025 hebben we daarom bij verschillende projecten aandacht besteed aan vergroening, schaduwvorming en het beter opvangen van regenwater. Hoewel klimaatadaptatie nog geen vast onderdeel vormt van alle vastgoedprojecten, zijn belangrijke eerste stappen gezet om dit onderwerp structureel te verankeren.

Groendak bij Silverein

Bij de renovatie van de locatie Daelhoven van Silverein is, mede dankzij een DUMAVA-subsidie, gekozen voor de aanleg van een groendak. Het groendak helpt regenwater vast te houden, beperkt opwarming van het gebouw tijdens warme periodes en draagt bij aan een prettiger leefklimaat voor cliënten en medewerkers. Daarmee levert het project een concrete bijdrage aan klimaatadaptatie en tevens ook aan de biodiversiteit.

Figuur 21: groendak op locatie Daelhoven van Silverein

Watermanagement

Water wordt een steeds belangrijker thema door toenemende druk op de drinkwatervoorziening en stijgende kosten. Om meer inzicht te krijgen in ons waterverbruik zijn we in 2025 gestart met een pilot met slimme watermeters op zes locaties. Deze meters helpen ons verbruik te monitoren, lekkages vroegtijdig op te sporen en onnodig waterverlies te voorkomen. De opgedane ervaringen vormen de basis voor verdere ontwikkeling van watermanagement binnen onze organisatie.

Pilot met slimme watermeters

Binnen enkele jaren wordt er serieuze waterschaarste verwacht in Nederland. Daarnaast is de kostprijs per m³ water is de afgelopen vijf jaar verdubbeld. De zorgorganisaties hebben de ambitie om bewuster om te gaan met water.

Name and location	Module	Consumption m ³	Smartvatten Index	Leakage	Reading m ³
De Opbouw / Spanenheide (SIL...)	Pro	200,97 -1,1%	78		25642,97
De Opbouw / Beukenstein (SIL...)	Pro	314,31 -1,12%	62		24770,61
De Opbouw / Generaal Foulke... Generaal Foulkeweg 15	Pro	203,27 -1,12%	37		26076,13
De Opbouw / Curatorweg 10 Grebbeberg 105	Pro				Not installed
De Opbouw / Kwadijkenpark 6...	Pro	223,78 -1,24%	10		2723,13
Kwadijkenpark 1...	Pro	166,04 -1,12%	10	38,86 C/moonth	28461,54

Figuur 22: impressie portaal Smartvatten

Daarom zijn we in 2025 een pilot gestart op zes locaties met slimme watermeters. Hiermee willen we de eerste lessen leren in watermanagement. Middels de inzichten die wij met de watermeter ophalen kunnen we het waterverbruik in een gebouw monitoren, lekkages vroegtijdig opsporen en risico's verminderen.

Kennis & Bewustwording

'Lief voor de aarde' festival Prinsentichting

Figuur 23: insectenhotel workshop tijdens duurzaamheidsfestival

In de zomer van 2025 stond een volledige dag in het teken van duurzaamheid bij Eetcafé De Prins, van Prinsentichting. Tijdens het interne duurzaamheidsfestival 'Lief voor de aarde', voor medewerkers en vooral cliënten, kon men tijdens een ruilmarkt zijn of haar oude spullen ruilen, een eigen boodschappentas ontwerpen, een insectenhotel maken voor op de woning, en kon iedereen zijn of haar bijdrage leveren aan het grote afvalkunstwerk door er een stuk afval op te plakken. Uiteraard was er ook een gezonde lunch aanwezig. De kersen op de taart waren de zelf gecreëerde liederen door Theatergroep De Prins, zoals de 'Rommelrap' of het 'Kliekjeslied'.

Kennis & Bewustwording

Kennis & bewustwording

Doel: We vergroten de bewustwording en kennis over de impact van de zorg op het klimaat en milieu en de impact daarvan op de gezondheid, bij zorgprofessionals, bij cliënten en in de samenleving

Om op bovenstaande thema's te verduurzamen is gedragsverandering misschien wel de belangrijkste factor. Kennis en bewustwording zijn daar cruciaal voor. Door middel van betrokkenheid en communicatie proberen we enerzijds onze cliënten en medewerkers bewust te maken van wat duurzaamheid inhoudt en waarom we ons hiermee bezighouden en anderzijds activeren we hen om hun steentje bij te dragen.

De bereidwilligheid onder medewerkers is er in ieder geval; landelijke cijfers laten zien dat zorgmedewerkers graag meer zouden willen doen aan duurzaamheid dan dat zij momenteel al doen. Hier geven we dan ook extra aandacht aan tijdens campagne weken: door te laten zien welke grote organisatorische projecten en kleine persoonlijke initiatieven er momenteel al ondernomen worden op de werkvloer, blijkt telkens weer uit reacties dat er nog meer mooie acties worden ondernomen dan waar men voorheen van op de hoogte was.

Middels een gestructureerde communicatiestrategie aan de hand van de strategische pijlers, actieve deelname aan nationale campagneweek over duurzaamheid in de zorg, events als een 'duurzaamheidsfestival' voor cliënten en de ontwikkeling van een landelijke E-Learning over duurzaamheid voor zorgprofessionals creëren we zowel intern als extern een stukje bewustwording en nodigen we collega's, cliënten en onze ketenpartners uit hun steentje bij te dragen.

Radio-uitzending duurzaamheid Zideris

Op een van de dagbestedingslocaties van Zideris staat duurzaamheid erg hoog in het vaandel. Bij Zihieris worden bijvoorbeeld oude CD-hoesjes, spijkerbroeken of kaarsvet ingezameld om nog een tweede leven te geven. Ook wordt er wekelijks een radio-uitzending opgenomen, waar cliënten de muziek uitzoeken en met elkaar in gesprek gaan. Door tijdens de campagneweek Zorg voor Energie van 2025 met cliënten het gesprek aan te gaan over wat duurzaamheid precies inhoudt en wat zij al doen en nog meer kunnen doen, is op creatieve wijze en met toepasselijke muziek extra bewustzijn gecreëerd over het belang van duurzaamheid en hoe hier zelf mee aan de slag te gaan. Tevens heeft de radio-uitzending de nationale campagneprijs gewonnen!

Figuur 24: vaste radio DJ's bij Radio Luisteris van de dagbestedingslocatie Zihieris

E-Learning 'hoe groen is jouw zorghart?'

Figuur 25: collega van Zideris die te zien is in de E-learning

Echte impact ontstaat in de praktijk: met de keuzes die je dagelijks maakt tijdens je werk, samen met collega's, cliënten en bewoners. Duurzaamheid hoeft daarbij niet groot of ingewikkeld te zijn. Juist kleine, slimme aanpassingen maken al verschil.

Vanuit Zorggroep De Opbouw is in 2022 een initiatief gestart om zorgmedewerkers meer te betrekken en te leren over duurzaamheid. Er werd begonnen aan een E-learning duurzaamheid, voor en door zorgprofessionals. Op dit initiatief werd gaandeweg aangehaakt dat andere zorginstellingen, branchevereniging, het ministerie VWS en andere stakeholders. In 2025 heeft dit geleid tot een landelijk uitgerolde E-learning die voor alle zorgorganisaties in Nederland beschikbaar is. We zijn best een beetje trots op het feit dat Zorggroep De Opbouw hier als grondlegger aan heeft mogen bijdragen!

Onze collega Milou van Zideris heeft meegedaan in de videos van het leerprogramma. Ook is de locatie Generaal Foulkesweg van Zideris te zien. In 2026 wordt de E-learning officieel gelanceerd en gratis toegankelijk gemaakt voor de zorg in Nederland. Vervolgens gaan we het leerprogramma aanbieden in ons LMS.

De Opbouw

Samen werken we aan een toekomstbestendige zorg

Colofon

Tekst Boyd Rinkel & Matthijs Akkersdijk, duurzaamheidsadviseurs

Vormgeving Boyd Rinkel & Matthijs Akkersdijk, duurzaamheidsadviseurs